

POSTANOWIENIE

Dnia 29 grudnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij

w sprawie z powództwa Banku spółki akcyjnej w W.

przeciwko D. M.

o zapłatę

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 grudnia 2022 r.

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z dnia 27 października 2021 r. sygn. akt V ACa 452/21

1. odrzuca skargę kasacyjną w zakresie w jakim skarżący zaskarżył uzasadnienie wyroku;

2. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części;

3. zasądza od Banku spółki akcyjnej w W. na rzecz D. M. kwotę 2 700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 27 października 2021 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie w sprawie V ACa 452/21 z powództwa Banku spółki akcyjnej z siedzibą w W. przeciwko D. M. o zapłatę, na skutek apelacji obu stron od wyroku Sądu Okręgowego Warszawa-

Praga w Warszawie z 5 lutego 2021 r. sygn. akt II C 1532/17 (pkt 1) zmienił zaskarżony wyrok w części w punkcie pierwszym w ten sposób, że oddalił powództwo o zasądzenie odsetek ustawowych za opóźnienie od kwoty 114 741,86 zł od dnia 4 stycznia 2017 r. do dnia 22 stycznia 2020 r., (pkt 2) oddalił apelację pozwanej w pozostałej części, (pkt 3) oddalił apelację powoda oraz (pkt 4) orzekł o kosztach procesu za drugą instancję.

Powód skargą kasacyjną z 9 lutego 2022 r. zaskarżył wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 27 października 2021 r. w części co do pkt 1, 3 oraz 4, a także w części dotyczącej uzasadnienia w zakresie w jakim Sąd Apelacyjny przyjął, że podstawą prawną zasądzenia na rzecz powoda kwoty wyrażonej w pkt 1 wyroku jest unieważnienie umowy kredytowej. Strona powodowa wniosła o uchylenie orzeczenia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na występującym w sprawie istotnym zagadnieniu prawnym oraz potrzebie wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

Strona pozwana w odpowiedzi na skargę kasacyjną z 29 marca 2022 r. wniosła w pierwszej kolejności o odmowę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna podlegała odrzuceniu w części w jakiej skarżący zaskarżył uzasadnienie orzeczenia, zaś w pozostałym zakresie nie spełniała ustawowych przesłanek koniecznych dla przyjęcia jej do rozpoznania.

Art. 398¹ § 1 k.p.c. stanowi, że od wydanego przez sąd drugiej instancji prawomocnego wyroku lub postanowienia w przedmiocie odrzucenia pozwu albo umorzenia postępowania kończących postępowanie w sprawie strona, Prokurator Generalny, Rzecznik Praw Obywatelskich lub Rzecznik Praw Dziecka może wnieść skargę kasacyjną do Sądu Najwyższego, chyba że przepis

szczególny stanowi inaczej. Stosownie do art. 398⁴ § 1 pkt 1 k.p.c. skarga kasacyjna powinna zawierać oznaczenie orzeczenia, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest ono zaskarżone w całości czy w części.

W przedmiotowym postępowaniu powód oprócz zaskarżenia wyroku Sądu Apelacyjnego w części co do pkt 1, 3 oraz 4 zaskarżył także w części uzasadnienie wyroku w zakresie, w jakim Sąd Apelacyjny przyjął, że podstawą prawną zasądzenia na rzecz powoda kwoty wyrażonej w pkt 1 wyroku jest unieważnienie umowy kredytowej. Skoro skarga kasacyjna przysługuje od prawomocnego wyroku, a obowiązkiem skarżącego jest wskazanie zakresu zaskarżenia orzeczenia uznać należy, że nie jest dopuszczalne zaskarżanie uzasadnienia orzeczenia, ani też prezentowanych w nim motywów rozstrzygnięcia.

Z tego też względu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁶ § 3 k.p.c. w pkt 1 postanowienia odrzucił skargę kasacyjną powoda w zakresie w jakim skarżący zaskarżył uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego.

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli (1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący oparł na przesłankach uregulowanych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powołanie się na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powinno spełniać wymagania stawiane zagadnieniu prawnemu przedstawianemu Sądowi Najwyższemu przez sąd drugiej instancji w razie powstania poważnych wątpliwości, których nie można rozwiązać za pomocą powszechnie przyjętych reguł wykładni prawa. Wspomniane wątpliwości muszą znajdować się w związku przyczynowym z rozstrzygnięciem sprawy, który powinien wynikać z uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 sierpnia 2022 r., I CSK 2371/22 i powołane tam orzecznictwo).

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjęto, że istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń, a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (postanowienie Sądu Najwyższego z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01, z 15 października 2002 r., III CZP 66/02).

Zdaniem skarżącego w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne sprowadzające się do udzielenia odpowiedzi na pytanie, czy w kontekście orzecznictwa TSUE stwierdzającego możliwość zastosowania w miejsce podlegających eliminacji nieuczciwych warunków umownych przepisów dyspozytywnych, które weszły w życie po zawarciu umowy kredytu dopuszczalne jest odwołanie się do art. 358 § 1 i 2 k.c. w wersji znowelizowanej ustawą o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz ustawy - Prawo dewizowe z dnia 23 października 2008 r. (Dz.U. Nr 228, poz. 1506), obowiązującej od dnia 24 stycznia 2009 r. w przypadku umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej zawartej przed tą datą, z której wyrugowaniu podlegają abuzywne postanowienia dotyczące indeksacji kredytu do tej waluty.

W ocenie Sądu Najwyższego szczegółowa analiza skargi kasacyjnej prowadzi do wniosku, iż sformułowane przez skarżącego zagadnienie prawne nie czyni zadość wymaganiom wskazanym w powyższych rozważaniach. Ponadto rozstrzygnięcie powołanego przez skarżącego zagadnienia oraz potrzeba wykładni przepisów przez niego przytoczonych pozostaje bez wpływu na rozstrzygnięcie skargi, zaś wskazane przez skarżącego zagadnienie prawne oraz wątpliwości co do wykładni przepisów są w zasadzie pytaniami o trafność stanowiska Sądu Okręgowego i Apelacyjnego wyrażonego w związku z rozstrzygnięciem konkretnej sprawy i polemiką z tym stanowiskiem, związaną z zastosowaniem konkretnych przepisów prawa. Wskazać przy tym należy, że skarga kasacyjna stanowi nadzwyczajny środek zaskarżenia, którego rozpoznanie nie ma charakteru

postępowania w ramach trzeciej instancji, natomiast służy realizacji konstytucyjnych i ustawowych zadań Sądu Najwyższego (postanowienie Sądu Najwyższego z 8 lipca 2022 r., I CSK 2912/22). Ostatecznie, przedstawione zagadnienie prawne nie stanowi zagadnienia nowego. Sąd Najwyższy chociażby w wyroku z 28 kwietnia 2022 r. w sprawie II CSKP 40/22 wskazał, że luka powstała po usunięciu z umowy abuzywnej klauzuli indeksacyjnej nie może zostać wypełniona przez odwołanie się do art. 358 § 2 k.c. Przepis ten wszedł w życie 24 stycznia 2009 r., stąd nie jest możliwe jego stosowanie wobec umowy zawartej przez strony przed dniem jego wejścia w życie. Ponadto dotyczy on zobowiązań wyrażonych w walucie obcej, natomiast w przypadku umowy kredytu indeksowanego do waluty obcej (CHF) zobowiązanie jest wyrażone w złotych polskich.

Powołanie się na przesłankę przedsądu przewidzianą w art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c. wymaga wskazania przepisu prawa, którego wykładnia budzi wątpliwości, określenia zakresu koniecznej wykładni, wykazania, że wątpliwości interpretacyjne mają poważny charakter i wymagają zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a jeżeli podstawą wniosku w tym zakresie jest twierdzenie o występujących w orzecznictwie sądowym rozbieżnościach wynikających z dokonywania przez sądy różnej wykładni przepisu, konieczne jest wskazanie rozbieżnych orzeczeń, dokonanie ich analizy i wykazanie, że rozbieżność wynika z różnej wykładni przepisu (postanowienie Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2022 r., I CSK 2302/22).

Przez rozbieżności w orzecznictwie sądów uzasadniające przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania należy przy tym rozumieć istnienie zróżnicowanych albo sprzecznych rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wyłożone lub zastosowane w sposób prowadzący do wydania odmiennych orzeczeń albo innych decyzji procesowych (postanowienie Sądu Najwyższego z 22 sierpnia 2022 r., I CSK 601/22).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy stwierdzić należy, iż skarżący nie wykazał, ażeby w sprawie istniała potrzeba wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów.

W zakresie wykładni art. 327¹ § 1 ust. 2 k.p.c. w zw. z art. 385¹ § 2 k.c., w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe, w zw. z art. 58 § 1 k.c., w zw. z art. 353¹ k.c. skarżący nie wskazuje ani wątpliwości interpretacyjnych, ani rozbieżnych orzeczeń w sprawach o takich samych lub zbliżonych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy prawa, wraz z dokonaniem ich analizy, przedstawiając swoją linię rozumienia wskazanych przez siebie przepisów i w sposób niejasny formułując swoje oczekiwania odnośnie transpozycji użytych wyrażeń zaczerpniętych z orzecznictwa TSUE na grunt przepisów prawa krajowego. Niemniej jednak, wbrew twierdzeniom skarżącego, z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, dlaczego zarówno Sąd Okręgowy, jak i Sąd Apelacyjny w świetle orzecznictwa TSUE i prawa polskiego uznały umowę łączącą strony za nieważną, a nadto Sąd Apelacyjny, dlaczego uznał apelację powoda za bezzasadną. Niezależnie od powyższego skarżący łączy, tak w przypadku ww. jak i pozostałych wskazanych przez siebie przepisów wymagających wykładni (art. 385¹ § 1 i 2 k.c., 358 § 1 i 2 k.c., art. 385¹ § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 prawa bankowego oraz art. 353¹ k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 i 2 prawa bankowego w zw. z art. 58 § 1 k.c.), przesłanki występowania w sprawie zagadnienia prawnego oraz przepisów prawa wymagających wykładni, stawiając różnego rodzaju pytania prawne i powołując liczne orzecznictwo, zamiast wskazywać na wątpliwości interpretacyjne o poważnym charakterze wymagające zajęcia stanowiska przez Sąd Najwyższy, a wszystko po to, by w sposób niedopuszczalny zaskarżone przez siebie orzeczenie poddać kontroli, odpowiadającej w istocie trzeciej instancji, co przesądza o wadliwości i braku podstaw do przyjęcia skargi kasacyjnej w odniesieniu do przesłanek opartych na art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w pozostałej części (pkt 2 postanowienia), nie znajdując też okoliczności, które obowiązany jest brać pod uwagę z urzędu w ramach przedsądu.

O kosztach postępowania kasacyjnego (pkt 3 postanowienia) orzeczono na podstawie art. 98 w zw. z art. 391 § 1 w zw. z art. 398²¹ k.p.c., z uwzględnieniem § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia

22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1800, ze zm.).

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji.

[as]